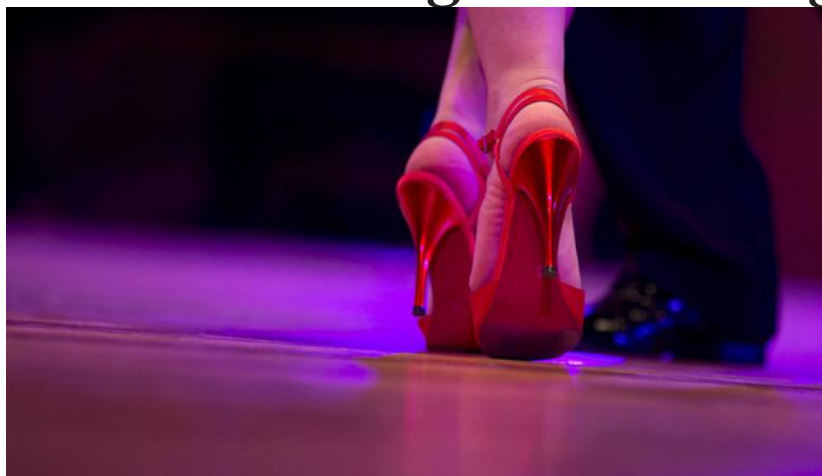

Stenhuggarna och den argentinska tangon

Den argentinska tangon slog rot i Bohuslän tack vare politiskt radikala stenhuggare.
Bild: Natacha Pisarenko

Historien om hur den argentinska tangon slår rot bland stenhuggarna i norra Bohuslän för drygt 90 år sedan är som en saga. Där i stenhuggarmiljö skapades en tangokultur utan motstycke i svensk tangohistoria. Starka, sega karlar, fackligt och politiskt medvetna som började dansa en av de absolut vackraste danser som överhuvudtaget skapats.

Det är inte mycket skrivet om hur den argentinska tangon tog sig in i Sverige och hur den spreds. Den mest initierade skildringen kan vi tacka musikvetaren och före detta journalisten på Svenska Dagbladet Carl-Gunnar Åhlén för. Visserligen har flera skrivit om Evert Taubes betydelse. Men det som för många varit okänt är spridningen av den argentinska tangon bland stenhuggarna i norra Bohuslän. Om det skriver Åhlén i sin avhandling *Tangon i Europa – en pyrrusseger från 1987*. Hans avhandling är utan tvekan ett mycket viktigt pionjärarbete. Bohusläns museum har också genom skrifter och utställningar starkt bidragit till kunskapen om hur det kom sig att den argentinska tangon slog rot bland bohuslänska stenhuggare på 1920-talet. Där skapades en tangokultur utan motstycke i svensk tangohistoria. Yrkesskickliga, starka, sega karlar, fackligt och politiskt medvetna som började dansa en av de vackraste och

intimaste danser som överhuvudtaget skapats.

Men hur kunde det komma sig? Från Bohuslän exporterades gatsten till Argentina men som i stort sett upphörde något år efter första världskrigets utbrott. I början av 1920-talet kom exporten igång igen för att år 1930 upphöra tvärt på grund av militärkupp i Argentina och den argentinska pesons låga värde.

Det är ungefär vid den tiden som tangon når stenhuggarna i Bohuslän. Och det sker på lite olika sätt.

Den viktigaste länken i historien är de svenska sjömän som lärde sig dansa tango under sina resor till Buenos Aires där de ofta stannade en hel månad innan de reste tillbaka. De passade då på att lära sig tango. De roade sig med att gå på de populäraste tangoställena och hann med att någotsånär lära sig hur man dansade. Man köpte också tangoskivor som man tog med sig hem. Väl tillbaka lärde de i sin tur ut tangon till stenhuggarna som de umgicks med på fritiden. De gick på samma dansställen. Och på så sätt fick tangon sin spridning. Den argentinska tangon blev en viktig avkoppling från det hårda tunga och farliga arbetet som stenhuggare.

Det är framförallt i Krokstrand utanför Strömstad som tangokulturen blomstrade. Och det är också Krokstrand som Carl-Gunnar Åhlén använder som fallstudie i sin avhandling. Den argentinska tangon blev mycket populär och det dansades på Folkets hus och kringliggande dansbanor. Det anordnades tangotävlingar. Den första år 1926.

Krokstrand var då ett stenhuggarsamhälle. Vid hamnen lastade man gatsten för transport till Buenos Aires. Orten flödade av liv, som ett lilla Paris med internationella kontakter och öppen för påverkan. Som mest lär det ha bott nästan 2000 personer där. Nu är det inte mer än ett 50-60 personer.

Stenhuggarna var politiskt radikala. Många var syndikalister och socialister. Redan 1896 bildades den första fackföringen. Folkets hus i Krokstrand kom till 1902 och är Bohuslänns äldsta. Folkets Hus blev också medelpunkten för deras liv. Där umgicks man, pratade politik, läste om vad som hände runt om i världen,

hade studiecirkel och dansade argentinsk tango. Det anordnades baler som kunde pågå hela helger – med dans, mat och kaffekask.

Stenhuggaren var en bildad och nyfiken man med öppenhet för nya impulser och därför väl lämpad att ta till sig nya intryck från den stora världen. Om det skriver Sofie Henryson Rudvall i skriften Tango – från Buenos Aires till Krokstrand. Stenhuggarna representerade en kultur som skilde sig från de bohuslänska fiskarnas eller böndernas. Stenhuggarnas kultur liknade mer en öppen storstadskultur med vaket intresse för nyheter som jazz och tango.

Men stenhuggarna ansågs leva ett liv i synd och förfall och avskyddes av de religiöst stränga schartauanerna. För schartauanerna, som vid den här tiden hade ett starkt grepp om den Bohuslänska befolkningen, utgjorde stenhuggarna med sitt politiska engagemang och festglada livsstil ett ständigt hot. Stenhuggaren var sinnebild för djävulen själv.

**

Till minne av den argentinska tangons etablering bland stenhuggarna i norra Bohuslän hålls numera årligen en tangofestival i Krokstrand. Under tre dagar dansas det tango från tidig morgon till sen kväll.

Fotnot: Artikelförfattaren är professor emeritus på universitetet i Karlstad. Han har givit ut 30 böcker om bland annat välfärd, empowerment, arbetslöshet, fattigdom, socialt kapital, folkhälsa, stress och utbrändhet, emotionssociologi, vetenskaplig metod och dansbanekultur.

[LÄS MER KULTUR](#)

Bengt Starrin
